

BIOLOGICKÉ A CHEMICKÉ ZBRANE – PŘIPRAVENOST A ODPOVEĎ

Cyrl Klement, Roman Mezencer a Jiří Bajgar patří k významným představitelům problematiky, kterou neopakovatelným profesionálním způsobem popisují v dané monografii, která slouží jako učebnice, skriptá pro pracovníky vícečetných rezortů – zdravotnictví, vnitra, obrany a některých dalších, které bezprostředně spolupracují a řeší situace, které jsou spojené s řešením krizových – mimořádných situací souvisejících s použitím chemických, resp. biologických zbraní.

Tato významná monografie se dělí na tyto kapitoly:

- biologické zbrane a bioterorismus jako výzva pro veřejné zdravotnictví
- multilaterální přístupy řešení hrozby šíření zbraní hromadného ničení
- historie biologické vojny a bioterorismu
- biologické zbrane – technologie, výroba, účinky a způsoby použití, ochrana proti biologickým zbraním
- biosafety a biosecurity z pohledu BWC (Biological Weapons Convention)
- mikrobiologie, epidemiologie a terapie vybraných onemocnění přicházejících do úvahy jako biologické zbrane
- bojové otravné látky, používané jako náplně chemických zbraní
- vybraná terminologie biologických a chemických zbraní

- následují vybrané související dokumenty, seznam použitých zkratek, seznam tabulek, obrázků, grafů a schém.

Možno konstatovat, že jednotlivé kapitoly této monografie jsou zajímavé, vysokým profesionálním způsobem zpracované a což je potřebné zdůraznit, že na Slovensku obdobné monografie absentují. Svedčí o tom přehled bibliografických zdrojů. Hlavní autor této monografie se významným způsobem aktivuje v předmetné oblasti. Monografií nadvazuje na svoje předcházející publikace „Biologické zbrane“ vydané v roce 2007, v které je zdůrazněná důležitost biologických zbraní a jejich účinků na zdraví obyvatelstva a „Mezinárodní zdravotní předpisy“ vydané v roce 2009, v kterých čtenáři najdou doporučení pro další posilování národního systému surveillance laboratorních kapacit pro přenosné onemocnění.

Súhlasit' možno s konštatovaním a zvýraznením hrozby, že bojové látky môžu byť zneužit' na výrobu bojových biologických prostriedkov hromadného ničenia, masívneho napadnutia znamenajúce vážnu hrozbu pre živé organizmy, ktoré sú založené na nízkej odolnosti človeka proti vybraným vírusom, baktériám, ale aj plesniam a iným organizmom znamenajúcim pre človeka

Pokračování na str. 179

BIOLOGICKÉ A CHEMICKÉ ZBRANE – PRIPRAVENOSŤ A ODPOVEĎ

Pokračovanie ze str. 170

v krátkom čase smrť alebo útrpné ochorenie znamená pre človeka vyradenie z akejkoľvek činnosti, pričom hrozba použitia biologických a chemických prostriedkov je reálna aj v súčasnosti. Môžu to byť najmä vojnové konflikty, ale nemožno vylúčiť ani zlyhanie ľudského faktora, neopatrnosť a nedbanlivosť personálu resp. neúmyselné uvoľnenie týchto látok.

Nemožno nevyzdvihnúť kapitolu o mikrobiológii, epidemiológii a terapií vybraných ochorení, ako i kapitolu o biosafety, biosecurity, protiepidemické opatrenia, verejno – zdravotnícke opatrenia v priestore napadnutia, zvýšený zdravotný dohľad, karanténnu, domácu alebo ústavnú izoláciu chorých, vrátane uzavretia celého priestoru napadnutia sanitárnym kordónom.

Ťažko sa je vyjadriť, resp. vyzdvihnúť a uprednostniť niektorú z kapitol tejto vynikajúcej monografie, pretože každá predstavuje významnú pomoc pre krízové manažmenty jednotlivých rezortov v praxi a pre študentov znamená významnú studnicu teoretických poznatkov a vedomostí. O tejto problematike, ktorá môže za určitých okolností znamenať hrozbu pre zdravie ľudí, ale súčasne predkladá aj odporúčania pre prax a verejno – zdravotnícke opatrenia ako čeliť tejto hrozbe.

Nemožno zabudnúť ani na prílohy monografie (Dohovory a vybranú terminológiu biologických a chemických zbraní), ktoré ešte významným spôsobom dokresľujú a zvyrazňujú význam monografie.

Predkladaná monografia je určená najmä zamestnancom krízového manažmentu ústredných orgánov štátnej správy, ale aj zamestnancom podriadených organizácií. Taktiež je významnou pomôckou aj pre študentov VŠ, ktorí môžu z jej obsahu čerpať vedomosti z popisovanej oblasti, ved' prípadné použitie biologických a chemických prostriedkov nemožno v súčasnom svete vylúčiť a podceňovať.

Pripravenosť jednotlivých členských štátov EÚ (ale nielen ich) na takéto situácie a hrozby treba považovať za veľmi dôležitú a preto do nej treba aj investovať a byť na krízové situácie aj pripravený.

Táto monografia predstavuje výborné a významne spracované komplexné dielo, ktoré určite pri príprave riešení na takéto hrozby jednoznačne napomôže.

Klement C, Mežencev R, Bajgar J. Biologické a chemické zbrane: pripravenosť a odpoveď. Banská Bystrica: PRO; 2013.

Prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH